

Tekstbok for Den norske kirke 2011 – en gave til menigheten og til hjemmet og til troen

Harald Kaasa Hammer 27. mai 2016

I 2011 fikk Den norske kirke ny tekstbok. Den forrige har vi hatt siden 1977.

De tre største endringene er:

- Vi har fått tre årganger av tekster i stedet for to.
Det betyr at samme tekst nå kommer hvert tredje år i stedet for annethvert år. Og det betyr at vi har fått mange flere bibeltekster å lese i gudstjenestene.
- Kirkeårsdagene har fått en fortellingstekst i tillegg til de tre tekstene som leses i gudstjenesten.
- Det har skjedd en varsom gruppering av søndagene i treenighetstiden, slik at søndagene henger bedre sammen.

Kirkeåret og kirkeårstidene

Akkurat som kalenderåret har kirkeåret sine årstider: adventstid, åpenbaringstid, fastetid, påsketid og pinse, - og så den lange treenighetstiden som varer et halvt år.

Det var først for 500 år siden at utviklingen var kommet så langt at en kunne snakke om et kirkeår. Først var det bare søndager, til minne om Jesu oppstandelse fra de døde. Så kom det noen årlige fester: først påske, og så pinse og så jul. Det ble vanlig med adventstid og fastetid som personlig forberedelse før jul og påske, og åpenbaringstid og påsketid til å «pakke ut» gavene etter jul og påske.

Etter 1500 år hadde dagene og festene

vokst sammen til et kirkeår, og utviklingen har fortsatt. Julaften, for eksempel, ble ikke kirkeårsdag før i 1977. Advent og jul har fått et annet preg. Før var det juletrerefester hele romjula. Nå er de nesten borte. Adventstiden er blitt julekonsertenes tid, – langt unna adventstidens fiolette botsfarge som skulle markere ettertanke og selvransakelse foran julefesten.

De kirkene som ikke har kirkeår og tekstbok, er prisgitt prestens favoritttema og favoritttekster. Kirkeåret tvinger og stimulerer til fornyelse og utvikling i forkynnelsen.

Jesus bruker et fint bilde når han snakker til disiplene om tjenesten med Ordet:

Hvem er da den tro og kloke forvalteren som herren vil sette over tjenestefolket sitt for å gi dem **mat i rett tid**? Lykkelig er den tjeneren som herren finner i arbeid med dette når han kommer tilbake! Luk 12,42-43

Gjennom kirkeåret får presten hjelp til å gi menigheten et godt og variert kosthold, til sunn vekst og utvikling for hver enkelt troende og for menigheten.

Kirkeåret hjelper oss til å åpne oss for Faderen og Sønnen og Ånden,
og for deres gjerning i verden og i kirken og i det enkelte menneske.

FORTELLINGENE i Tekstbok for Den norske kirke 2011

Dagens fortelling hører temamessig sammen med dagens tekster.
Det er lagt vekt på å hente fortellingene fra de ulike delene av bibelhistorien.
Samlet utgjør de en BIBELHISTORIE for voksne og barn.

Fra urhistorien

19. søndag i treenighetstiden:
Gud skaper verden (1 Mos 1,1–2,3)
- Samefolkets dag (6. februar):
Gud skaper mann og kvinne
(1 Mos 2,4–25)
23. søndag i treenighetstiden:
Syndefallet og oppgjøret (1 Mos 3,1–24)
21. søndag i treenighetstiden:
Kain og Abel (1 Mos 4,1–16)
- For skaperverket:
Noah og storflommen
(1 Mos 6,9–22; 7,17; 8,6–17; 9,8–17)
- Søndag før pinse:
Tårnet i Babel (1 Mos 11,1–9)

Fra fedrehistorien

- Olsok:
Guds løfter til Abraham
(1 Mos 12,1–5; 15,1–6; 17,15–27)
- Minnedag:
Abraham sørger over Sara
(1 Mos 23,1–20)
- Askeonsdag:
Jakob lurer til seg velsignelsen
(1 Mos 27,1–29)
- Nyttårsaften:
Jakobs drøm (1 Mos 28,10–29,1)

Josef

1. søndag i fastetiden:
Josef og brødrene hans (1 Mos 37,1–36)
2. søndag i fastetiden:
Josef hos Potifar (1 Mos 39,1–23)
3. søndag i fastetiden:
Josef tilgir sine brødre
(1 Mos 45,1–15; 50,14–21)

Moses

8. søndag i treenighetstiden:
Miriam redder Moses (2 Mos 1,8–2,10)
9. søndag i treenighetstiden:
Gud kaller Moses
(2 Mos 2,23–3,15; 4,10–16)
4. søndag i fastetiden:
Påskemåltidet og utferden
(2 Mos 12,1–28)
16. søndag i treenighetstiden:
Gud gav folket manna i ørkenen
(2 Mos 16,11–18)

Rut

20. søndag i treenighetstiden:
Fortellingen om Rut
(Rut 1,7–11.16–19a; 2,8–11; 4,13–17)

David

- Reformasjonsdagen:

- Herren kaller Samuel (1 Sam 3,1–10)
3. søndag i påsketiden:
Samuel salver David til konge
(1 Sam 15,34–16,13)
4. søndag i påsketiden:
David og Goliat (1 Sam 17,3–11.37–50)
5. søndag i påsketiden:
David, Batseba og Natan
(2 Sam 11,2–5.14–17; 12,1–10)

Profetene

- Høsttakkefest:
Elia og enken i Sarepta (1 Kong 17,1–16)
- For kristen enhet:
Na'aman og piken fra Israel
(2 Kong 5,1–5.9–15)
11. søndag i treenighetstiden:
Jesaja møter Gud i tempelet (Jes 6,1–8)
3. søndag i advent:
Daniel i løvehulen (Dan 6,4–24)
5. søndag i treenighetstiden:
Fortellingen om Jona
(Jona 1,1–2,2; 2,11–4,11)

Ester

- For rettferdighet og fred:
Ester redder sitt folk
(Ester 3,7–11; 4,1–17; 9,20–22)

Jesu barndom

- Jonsok:
Løftet om døperens fødsel (Luk 1,5–25)
- Jesu navnedag / Nyttårsdag:
Josefs drøm og Jesu navn (Matt 1,18–25)
- Maria budskapsdag:
Budskapet til Maria (Luk 1,26–38)
4. søndag i adventstiden:
Maria og Elisabeth (Luk 1,39–45)
- Juledag:
Jesus blir født (Luk 2,1–20)
- Kristi åpenbaringsdag:
Vismennene hyller Jesus (Matt 2,1–12)
- Stefanusdag / 2. juledag:
Flukten til Egypt (Matt 2,13–23)
- Romjuls søndag, Lysmesse og Kyndelsmesse:
Jesus blir båret frem i tempelet
(Luk 2,22–40)
3. søndag i åpenbaringstiden:
Jesus som tolvåring i tempelet
(Luk 2,40–52)

Jesus blir døpt og fristet

2. søndag i åpenbaringstiden:
Jesus blir døpt og fristet (Matt 3,13–4,11)

Jesus møter mennesker

3. søndag i treenighetstiden:
Jesus og barna (Mark 10,13–16)
15. søndag i treenighetstiden:
Jesus hos Marta og Maria (Luk 10,38–42)
4. søndag i treenighetstiden:
Enkens gave (Mark 12,37b–44)
13. søndag i treenighetstiden:
Jesus og den rike mannen (Luk 18,18–30)
7. søndag i treenighetstiden:
Jesus og Sakkeus (Luk 19,1–10)
18. søndag i treenighetstiden:
Kvinnen grepet i ekteskapsbrudd
(Joh 8,1–11)
2. pinsedag:
Jesus og Peter går på vannet
(Matt 14,22–34)
- Kristi forklarelsesdag:
Disiplene får se Jesu herlighet
(Matt 17,1–8)
- Fastelavnssøndag:
Peter frister Jesus (Mark 8,27–38)

Jesus forkynner

- Såmannssøndag:
Såmannen og jordsmonnet (Luk 8,4–15)
- Vingårdssøndag / 14. søndag i treenighetstiden:
Arbeiderne i vingården (Matt 20,1–16)
- Bots- og bønnedag:
Den bortkomne og hans bror
(Luk 15,11–32)
1. mai:
Den rike mann og Lasarus (Luk 16,19–31)
22. søndag i treenighetstiden:
Den barmhjertige samaritan
(Luk 10,25–37)
10. søndag i treenighetstiden:
Den ubarmhjertige medtjener
(Matt 18,21–35)
17. mai:
Sauen og sølvmynten (Luk 15,1–10)

Jesus gjør under

6. søndag i påsketiden:
Bryllupet i Kana (Joh 2,1–11)
- Aposteldagen / 6. søndag i treenighetstiden:
Peters fiskefangst (Luk 5,1–11)
6. søndag i åpenbaringstiden:
Jesus stiller stormen (Mark 4,35–41)
5. søndag i åpenbaringstiden:

Dagens fortelling kan leses i gudstjenesten i stedet for de tre oppsatte tekstene,
for eksempel ved gudstjenester beregnet på barn og familier.

Fortellingene kan også brukes i søndagsskolen og i andre tiltak i menighetens trosopplæring.
IKO-forlaget har i 2011 gitt ut KIRKEÅRETS FORTELLINGER 1 OG 2 med masse godt hjelpestoff.

Fortellingene bør også ha plass i bibellesningen i hjemmet.

Samlet utgjør de en bibelhistoriebok på om lag 100 sider.

Den er en god innføring i troen for alle aldersgrupper, og kan godt friskes opp en gang i året!

Jesus og den lamme mannen

(Mark 2,1–12)

4. søndag i åpenbaringstiden:
Den blinde ved Jeriko (Luk 18,35–43)
17. søndag i treenighetstiden:
Jesus vekker opp Lasarus (Joh 11,1–44)
12. søndag i treenighetstiden:
Jesus metter fem tusen (Joh 6,1–15)

Påskan

1. søndag i advent og Palmesøndag:
Inntoget i Jerusalem og barna
(Matt 21,1–17)
- Skjærtorsdag:
Jesus innstifter nattverden (Luk 22,14–23)
- Domssøndag / Kristi kongedag:
Jesus og Pilatus (Joh 18,33–37)
- Langfredag:
Jesus korsfestes og dør (Mark 15,20–39)
- Påskedag:
Jesus står opp (Matt 28,1–10)
2. påskedag:
Jesus viser seg for disiplene
(Luk 24,36–45)
2. søndag i påsketiden:
Jesus møter Tomas (Joh 20, 24–31)

Oppdrag og avskjed

- Kristi himmelfartsdag:
Jesus tas opp til himmelen (Apg 1,1–14)

Kirkens tid

- Pinsedag:
Disiplene får Den hellige ånd
(Apg 2,1–18)
- Forfulgte:
Stefanus steines (Apg 6,8–15;7,55–8,1)
2. søndag i treenighetstiden:
Filip og den etiopiske hoffmann
(Apg 8,26–40)
- Treenighetssøndag:
Saulus kalles til tjeneste (Apg 9,1–19)
- Mikkelsmesse:
Herrens engel setter Peter fri
(Apg 12,1–17)

Endetid og nyskapelse

2. søndag i adventstiden:
Veien, sannheten og livet (Joh 14,1–11)
- Allehelgensdag:
En ny himmel og en ny jord
(Åp 1,9–11a;21,1–5)

En varsom gruppering av søndagene i treenighetstiden

Treenighetstiden begynner etter pinse og varer nesten til jul.

I treenighetstiden har vi tekster som bygger oss opp til kristne personligheter.

Tekstene former oss som disipler, de former oss som enkeltkristne, og de bygger menigheten vår til et kristent fellesskap. I Bibelen kalles dette **helliggjørelse**.

Gjennom historien har treenighetssøndagene fått hver sitt særpreg, men uten plan eller sammenheng mellom søndagene.

I den nye tekstboken er treenighetssøndagene ordnet i seks grupper:

Først har vi tekster om å være **Jesu disipler**.

Vi fortsetter med tekster om **den enkeltes liv i Guds rike**, og så om **livet i Guds menighet**.

Så er det et avbrekk med tre søndager

som viser at **Jesus er Herre** i lidelse, oppstandelse og helbredelse.

Så kommer en gruppe tekster om **livet i Guds verden**.

Vi avslutter kirkeåret med tekster om **å leve med oppgjøret i vente**.

La oss se nærmere på disse seks tekstgruppene:

- Etter pinse er det seks søndager om å bli **disipler** og leve som disipler og å gjøre alle folkeslag til disipler. Disse søndagene er en spesiell utfordring i en folkekirke. Vi vil så gjerne at hele folket skal kjenne at de tilhører kirken. Tilhørighet er en god ting, men Jesus bruker sterkere ord enn tilhørighet: Å ta sitt kors opp og følge ham, og ha ham som Herre i hverdagen, og å være disippel med ham som lærer.
- På sommersøndagene leser vi tekster om **den enkeltes liv i Guds rike**. Tekstene former oss til borgere i Guds rike. Det handler om hengivelse og tilgivelse og om ikke å dømme andre.
- Og så, ved oppstarten av høstsemesteret leser vi menighetsbyggende tekster om **livet i Guds menighet**, om nådegaver og utrustning til tjeneste.
- Midt på høsten er det tre søndager som viser at **Jesus er Herre** også når vi lider. Han har makt til å helbrede og vekke opp fra de døde. Jesus viser i korte, sterke glimt at han virkelig har fått all makt i himmel og på jord, og at han har kapasitet til en gang å kalle oss alle ut av gravene, og dra oss med i sin egen oppstandelse fra de døde. Disse søndagene er som en åpenbaringstid midt på høsten.
- Så kommer en gruppe etiske tekster, om **livet i Guds verden**. Søndagene har etisk utfordrende tekster. De handler om å leve ut det gode i de nettverkene som Gud har satt oss inn i: i ekteskap og familie, arbeidsliv og samfunnsliv.
- Siste del av kirkeåret handler om **å leve med døden og oppgjøret i vente**, og se frem til den dagen da undertrykte skal reises opp og alle undertrykkere skal få sin dom. De som gruer seg til Jesus kommer igjen, må sørge for å bli kjent med ham på forhånd. Da kan vi ta imot ham med glede.
I dette er kjærligheten blitt fullendt hos oss: at vi har frimodighet på dommens dag. For som Kristus er, slik er vi i denne verden. 1 Joh 4,17

Kirkeårskransen på forsiden er laget av Harald Kaasa Hammer for Nøtterøy menighetsblad.